Societat | | Actualitzat el 09/12/2019 a les 20:30

MAPES Un 22% dels vallesans tenen el català com a llengua materna

A més, un 27% l'usen amb els seus fills i s'hi senten identificats

s

Nota sobre el mapa: *Cada cercle és més gran com major és el percentatge de gent amb el català com a llengua materna. Picant sobre cada bombolla, es desplega el nom de l'àrea que representa i el percentatge de ciutadans amb el català o el castellà com a llengua materna, els que usen cada llengua amb els fills i els que s'identifiquen amb cada llengua. També es pot desplaçar o fer més o menys gran el zoom de la imatge.*

Un 22,8% de les persones que viuen al Vallès Occidental utilitzen el català com a llengua materna davant d'un 66% que té el castellà. Una diferència entre els dos idiomes que es redueix quan s'utilitza amb els fills, un 27,9% contra un 46%, respectivament. En relació a la llengua amb la qual se senten identificats els vallesans, un 27,8% es decanta pel català, mentre que un 58,7% pel castellà.

El català guanya parlants cada generació gràcies a persones que parlaven una altra llengua amb els pares -sobretot, castellà- i que decideixen passar-se al català amb els fills. Aquest és un dels motius que expliquen que només el 31,5% afirmi que té el català com a llengua materna i, en canvi, un 38,5% reconegui que parla català amb els seus fills. Aquest procés, però, es dona sobretot allà on la llengua té un millor implantació i, en canvi, és pràcticament inexistent a l'entorn de Barcelona, allà on el castellà és més hegemònic.

A l'Hospitalet de Llobregat, per exemple, un 12,2% dels enquestats per l'onada del 2018 de l'enquesta d'usos lingüístics de la Generalitat afirmava que la seva llengua materna era el català, mentre que el percentatge dels que usaven aquest idioma per parlar amb el seu fill gran -així ho pregunta el sondeig- és del 13,7%, escassament un punt i mig més. Al Barcelonès Nord (Badalona, Sant Adrià de Besòs i Santa Coloma de Gramenet), els dos percentatges són idèntics, del 14,6%, el català no guanya parlants entre les dues generacions, i en els dos sectors en què l'enquesta divideix el Baix Llobregat la xifra quasi tampoc varia.

En canvi, la situació de la llengua a la ciutat de Barcelona sí que millora. D'entrada, el percentatge de ciutadans amb el català com a llengua materna ja era superior, del 26,5%, mentre que els que la usen per parlar amb els fills creix fins al 31,9%. Ocorre el mateix a les altres comarques del seu entorn, com el Vallès Occidental (creix del 22,8% al 27,9%), el Vallès Oriental (del 32,1% al 38%) i al Maresme (del 37,2% al 42,5%).

[noticiadiari]2/192253[/noticiadiari]
En les altres àrees en què l'enquesta divideix el país, el català creix també entre quatre i sis punts entre els enquestats que l'identifiquen com la llengua materna i els que afirmen que la usen preeminentment per relacionar-se amb els seus fills. L'augment més gran es dona al Penedès (del 34,7% al 43,1%), seguit de l'Alt Pirineu (del 55,3% al 62,5%), mentre que, a les Terres de l'Ebre, cau prop d'un punt, tot i que partia d'una posició forta (del 66,7% al 65,8%).

El català també perd posicions a l'Aran, on el 16,3% el té de llengua materna i només el 13,1%

l'usa per parlar amb els fills. El castellà, en aquest sentit, passa del 37,7% al 35,9%, tot i que un altre 12,3% parla amb els fills en castellà i altres llengües. No s'especifica, però, quantes persones s'hi dirigeixen en aranès, llengua que es trobaria en la categoria d'altres llengües i que tenien com a materna el 27,5% dels enquestats.

Pes oscil·lant entre el jovent

Analitzat històricament en relació a les anteriors enquestes d'usos lingüístics, que s'elaboren cada cinc anys, la situació del català entre el jovent és millor que fa deu anys, però clarament pitjor que fa 15. Respecte l'enquesta del 2013, però, hauria retrocedit alguns punts.

La caiguda més notable va ser entre 2003 i 2008, quan els enquestats joves amb el català com a llengua materna van caure sis punts i mig, del 37,2% al 30,7%. El 2013 havia recuperat força terreny, situant-se en el 36,3%, però en aquesta darrera enquesta se situa en un punt intermig, el 33,7%. Si s'analitza l'evolució del català com a llengua d'identificació o d'ús habitual, aquesta és força paral·lela a la de llengua materna.

Si es fa la mateixa anàlisi però amb l'evolució del castellà, la situació té certs paral·lelismes, ja que aquest idioma també cau inicialment com a llengua materna entre els joves, per bé que el descens, en aquest cas, dura més, del 2003 al 2013, i només en la darrera onada recupera un dels vuit punts perduts. Això evidenciaria que la reculada del català a principis de la dècada no seria per un avenç del castellà, sinó per l'arribada de població nouvinguda amb altres llengües maternes.

Només entre el 2013 i el 2018 el català hauria cedit terreny al castellà. En tot cas, el castellà sí que s'hauria recuperat més ràpid com a llengua habitual que com a llengua materna o d'identificació. En la tercera onada, la del 2013, ja s'hauria situat en un punt similar al d'una dècada abans, potser pel fet d'haver fet el paper de llengua d'entesa entre les diverses comunitats lingüístiques.

Crida l'atenció igualment que, mentre que el català és en totes les onades la llengua d'identificació per un percentatge tres punts superior als que la van tenir de llengua materna, en el castellà la situació és la inversa, amb més diferència fins i tot. Es pot tractar precisament d'aquella gent que, tot i haver estat educada a casa en castellà, passa a identificar-se amb el català en algun moment i després transmet aquesta llengua als seus fills, una realitat descrita a l'inici de l'article.

METODOLOGIA D'ANÀLISI

Totes les dades sobre l'ús habitual de la llengua es poden trobar al web de l'Idescat, en l'apartat de l'enquesta d'usos lingüístics. En el cas de les llengües materna -inicial-, d'identificació i habitual, les respostes són sempre el català, el castellà o altres opcions -les dues, aranès, altres, àrab...-, i en aquest cas tan sols s'han tingut en compte les respostes que assenyalaven el català o el castellà. En canvi, pel que fa a la llengua parlada amb el fill més gran, les respostes admetien una gradació -només català, més català, les dues, més castellà, només castellà, altres combinacions...-. Per facilitar-ne la comparació amb les anteriors variables -i especialment la de la llengua materna-, s'han agrupat les opcions de "només català", "més català" i "català i altres llengües" en la categoria de "català", i el mateix s'ha fet amb el castellà.

En el segon mapa, el Baix Llobregat està dividit de la següent manera:

Baix Llobregat I: Abrera, Castellví de Rosanes, Cervelló, Collbató, Corbera de Llobregat, Esparraguera, Esplugues de Llobregat, Martorell, Molins de Rei, Olesa de Montserrat, Pallejà, el Papiol, Sant Andreu de la Barca, Sant Esteve Sesrovires, Sant Feliu de Llobregat, Sant Joan Despí, Sant Just Desvern, Santa Coloma de Cervelló, Sant Vicenç dels Horts, Torrelles de Llobregat, Vallirana i la Palma de Cervelló.

Baix Llobregat II: Begues, Castelldefels, Cornellà de Llobregat, Gavà, el Prat de Llobregat, Sant Boi de Llobregat, Sant Climent de Llobregat i Viladecans.